

RINGERIKE
KOMMUNE

Prosjekt «Framover sammen»

22.09.2021 – IPR Ringeriksregionen

Forslag til vedtak:

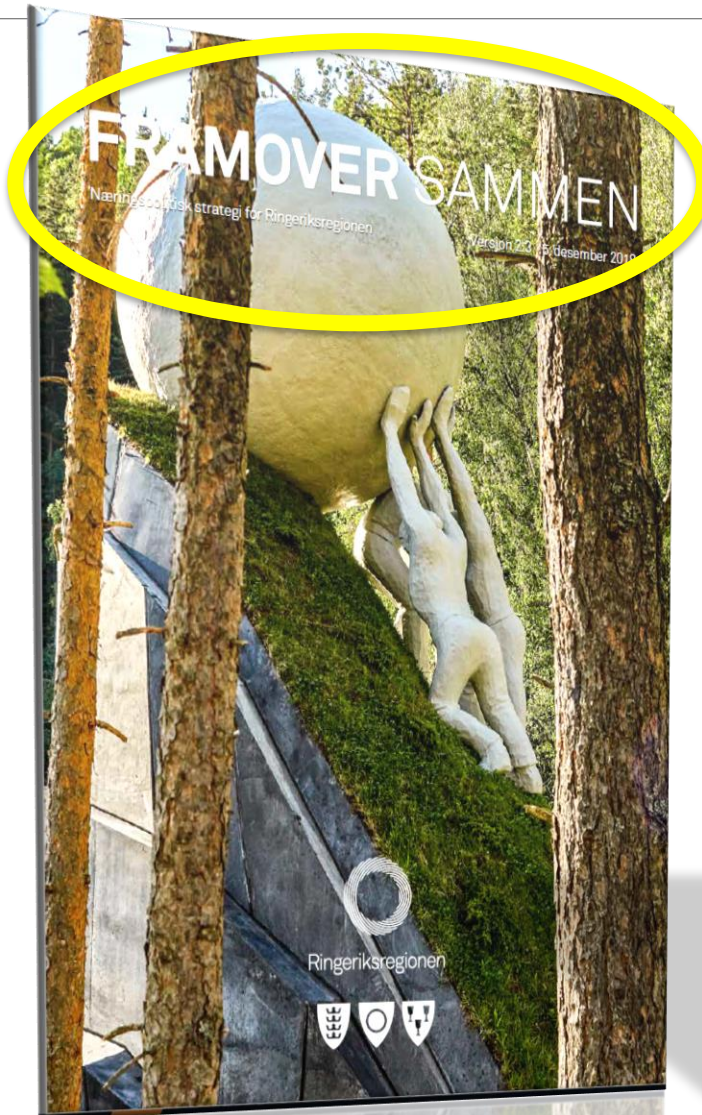
1. Interkommunalt politisk råd for Ringeriksregionen for Ringeriksrådet vedtar å starte opp prosjekt «Framover sammen» - et prosjekt for å organisere og styrke næringsutviklingen i nye Ringeriksregionen.
2. Rådet vedtar å bidra med kr. 700.000 i prosjektet fordelt over to år, med denne kostnadsfordeling:

	Andel	2021	2022	SUM
Hole kommune	350000*7000/61000	40 164	40 164	80 328
Jevnaker kommune	350000*7000/61000	40 164	40 164	80 328
Krødsherad kommune	350000*2000/61000	11 475	11 475	22 950
Modum kommune	350000*15000/61000	86 066	86 066	172 132
Ringerike kommune	350000*30000/61000	172 131	172 131	344 262
SUM		350 000	350 000	700 000

3. Oppdatert prosjektstyringsdokument presenteres for interkommunalt politisk råd for Ringeriksregionen før den sendes Viken fylkeskommune.

Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen, 05.12.2018

FORORD

SAMMEN OM EN GOD NÆRINGSPOLITIKK

Regionens næringsliv, folkevalgte og kommunenes administrasjon er alle sentrale aktører og viktige medspillere for næringsutviklingen i Ringeriksregionen. Næringspolitisk strategi skal vise hva regionen i felleskap skal prioritere for å nå målene som er satt for næringsutviklingen. Næringspolitisk strategi vil derfor være «av og for næringslivet, folkevalgte og kommuneadministrasjonene».

» Strategi handler om å ta tydelige valg for å vinne markedet

Den generelle utviklingen i Ringeriksregionen, med spesiell vekt på næringslivets betydning for vekst og velferd, har stått helt sentralt under utarbeidelsen av denne næringspolitiske strategien. En felles forståelse for de lokale og regionale utviklingsretningene er avgjørende for en godt forankret og velfungerende næringspolitisk strategi.

Videre forutsetninger for å lykkes med næringspolitikken vil være at det berøres en felles regional enighet om hvilke mål, strategiske satsingsområder og ulike strategier vi i felleskap skal jobbe etter. Klarhet rundt hvilke roller, oppgaver og ressurser de ulike aktørene har i oppfølging av strategien, er også viktig. En årlig rullering av næringspolitisk strategi er viktig for å evaluere måloppnåelse, oppfølging av tildelte oppgaver og effekten av strategiens ulike strategiske satsingsområder. Etableringen av Viken-regionen og endret oppgavefordeling mellom stat og kommunevektor taler også for justering og rullering av strategien etter 2019. Strategien skal være dynamisk, slik at endrede rammebetingelser eller nye muligheter for næringsutvikling i regionen kan gjenspeiles i strategien.

SUKSESSFÅTØRER

- Felles forståelse for utviklingen
- Enighet om mål, satsingsområder og oppgaver
- Avklarte forhold til roller og ressurser
- Samarbeid og arenaer for utvikling og rulleringen av strategien

Vi lever i kontinuerlig konkurranse, og ikke i vakuum

Vi lever i kontinuerlig konkurranse, og ikke i vakuum. Lokale markeder eller markedsplasser finnes knapt nok i 2018, og de er knapt nok til stede på regionale eller nasjonale arenaer. Skal Ringerike lykkes, må vi vinne i nasjonal og internasjonal konkurranse med de aller beste.

Strategiarbeid er veivalg, men alternativene må man i stor grad komme opp med selv. Benchmarking og «beste praksis» hjelper kanskje til å løfte oss, men det er ikke nok til å vinne. Vi må utfordre også de beste, tenke nytt og annerledes, og utvise mot og tillit til våre veivalg – og vi må stå i det, stole på hverandre og hjelpe hverandre til å stå den av. «Strategiarbeid krever både kreativitet, rigdighet og mot.»

Til tross for at det ofte er frykten for å ta feil som er styrende, er det bevislig slik at kulturer som har høy toleranse for feil, er de som gjør det best. Det kommer til å bli gjort feil og det kommer til å bli tatt feil valg, men revidert for feil må ikke være styrende. Det viktigste er å tørre å gjøre feil, men samtidig lære av dem. «Strategi skal ikke redusere risikoen for å feile, men øke sannsynligheten for å lykkes.»

» Det handler om tre forhold: kunnskap, tillit og handlekraft

Per R. Berger
Ordfører
Hole kommune

Lars Magnusson
Ordfører
Jevnaker kommune

Kjell B. Haasen
Ordfører
Ringerike kommune

FLERE ARBEIDSPlassER OG HØYERE VERDISKAPING

INNHold

INNHold

1. FLERE ARBEIDSPlassER OG HØYERE VERDISKAPING	4
1.1 Ringeriksregionens attraktivitet	5
1.2 Utvikling og rullering av næringspolitisk strategi	6
1.3 Kommunenes muligheter for tilrettelegging for næringsutvikling	7
2. PREMISSEr FOR NÆRINGSUTVIKLINGEN	8
2.1 Ringeriksbanen og nye E16	8
2.2 Omdømme	8
2.3 Byutvikling & Hønefoss som regionsenter	9
2.4 Attraktivitet	9
3. FAKTA SOM FUNDAMENT FOR NÆRINGSPOLITISK STRATEGI	10
3.1 Ringeriksregionens vekstmuligheter	10
3.2 SWOT-analyse for Ringeriksregionen	10
3.3 Trender og drivkrefter for vekst	10
3.4 Kjennetegn ved regioner med vekst versus liten til ingen vekst	11
3.5 Viktige næringer for sysselsetting, verdiskaping og velferd	12
4. STRATEGISKE SATSINGSOMRÅDER	14
4.1 Proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige arealer	16
4.2 Klynger og nettverk	18
4.3 Kunnskap og kompetansebygging	20
4.4 Trekke virksomheter til regionen	22
4.5 Entreprenørskap og innovasjon	24
4.6 Næringsutvikling knyttet til regional vekst og offentlige investeringer	26
5. APPENDIX	28
Omdømme	28

- Omslagsfoto: Ilya Kabakov, The Wall, 2017. Kistofos, Jærneskær.
- Foto: Fridtjof Alstad.
- Innside cover: Korpgrimsens utsikt, Hønefoss kommune + Hønefoss sammen 2016.
- Foto: Mikkel Lindberg.
- Foto side 4: Tronrud Engineering, Eggemoen Technology and aviation Park 2018. Foto: Tronrud Engineering.
- Foto side 6: Vinduaperturer for Ringeriksregionen 2018.
- Foto: Ringerike utvikling.
- Illustrasjon side 7: Stasjon i Hønefoss kommune. Billett, næringsmiddel og et hotell. Illustrasjon: Tegnet av Arkitekt Todd Saunders / Sundvolden Hotel.
- Illustrasjon side 8: Parallell oppdrag Hønefoss 2016. «Nye Hønefoss stasjon» Illustrasjon: Øyvind Akerlied.
- Foto side 9: Jørgen Havn, Viken til Bistøtt, 2016, Kistofos, Jærneskær.
- Foto side 10: Bibliotek Kunnskapspark Ringerike – USB, Foto: UGN.
- Foto side 11: Noma Titanium – Eggemoen Technology and aviation Park.
- Ringerike Foto: Arnt Stigum.
- Foto side 16: Væring – Ringerike. Foto: Tor Kristian Sørensen.
- Illustrasjon side 18: Hønefossregionen Hønefoss 2018. Illustrasjon: AKA AS.
- Foto side 17: «Planlegging i Ringerike kommuner». Foto: Erik Høed.
- Foto side 18: Lokalmatnettsverk – Nylse Frukt og barbrønner.
- Foto: Kristin Løy.
- Foto side 19: Hønefoss og luftfartsklyngen på Eggemoen.
- Foto: Tor Kristian Sørensen.
- Foto side 20: Bergerbakken Side Jærneskær.
- Foto: Øyvind Akerlied.
- Foto side 21: Linkersatellitt i Bæret – Høne Campus Ringerike. Foto: UGN.
- Foto side 22: Ringerike i Norden – Inneid i Norway.
- Foto: Dagliver Jærneskær.
- Foto side 23: Oslo Datacenter Location – Kistemoen Ringerike. Foto: Frank Sørensen 2016.
- Foto side 24: Hønefoss – Statens kartverk og USB 2018.
- Foto: Stasjons Hønefoss.
- Foto side 25: Unga entreprenører – Kistemoen Ringerike 2018.
- Foto: Jærnes Øyvind.
- Ringerike Foto: Arnt Stigum.
- Illustrasjon side 26: Nya Sundvolden stasjon.
- Illustrasjon: Barne Not – Fellesprosjekt 2017.
- Foto side 27: Spankon AS 2018. Foto: Trude Berg Høeg.

FLERE ARBEIDSPLASSE OG HØYERE VERDISKAPING

1. FLERE ARBEIDSPLASSE OG HØYERE VERDISKAPING

Målet for næringspolitikken er å skape flere arbeidsplasser og legge til rette for en høyere verdiskaping med et variert næringsliv.

Samlet har Ringeriksregionen hatt en nedgang i antallet arbeidsplasser gjennom de siste 10 årene. Veksten i antallet sysselsatte som bor i regionen, men som jobber utenfor, står heller ikke i forhold til befolkningsveksten. Konsekvensen blir et relativt sett færre personer betaler skatt og bidrar til kommunal velferd i Ringeriksregionen nå enn hva vi hadde for 10 år siden. Næringslivet i regionen har også en svakere vekst i verdiskaping sammenlignet med regioner det er naturlig å sammenligne seg med.

Variasjonen i næringslivet er viktig for å opprettholde en høy sysselsetning i det brede lag av befolkningen.

Næringspolitikken skal også bidra til næringslivsvariasjon som sikrer et bredt jobbtildbud og høy sysselsetningsgrad i regionen.

Veksten i antallet arbeidsplasser må skje i takt med befolkningsveksten.

Overordnede mål for næringspolitikken i Ringeriksregionen:

FLERE ARBEIDSPLASSE OG HØYERE VERDISKAPING:

- Et variert næringsliv med arbeidsplasser som sysselsetter befolkningen og hvor enda flere kommer i arbeid.
- Økt verdiskaping per innbygger i regionen.
- Økt skatteinnngang og derigjennom økning i det kommunale handlingsrommet.

VEKST I ARBEIDSPLASSE I TAKT MED BEFOLKNINGSVEKST:

- Mål om å skape 1 ny arbeidsplass per 2. netto nye innbygger.

VERDISKAPING:

Som mål på verdiskaping i regionen har vi brukt EBITDA¹. EBITDA er virksomhetens inntjening før renter, skatt, avskrivninger og nedskrivninger. Summen av EBITA for alle virksomhetene i regionen representerer dermed regionens samlede verdiskaping.

Verdiskaping kan også forstås slik: «Verdiskapingen i en bedrift deles mellom staten som får merverdiavgift, de ansatte som får lønn, långivere som får rente og eieren som får utbytte. Tallet kan vi finne ved driftsresultat plus lønnskostnader»

¹Earnings before interests, taxes, depreciations and amortizations

- Mål: operasjonalisere «Framover sammen»
 - Kommunale handlingsplaner for næring
 - Dialog, dele kunnskap
- Medlemmer
 - Næringsfaglige ansvarlige i kommunene
 - USN (Campuskontakt – bidra med kunnskap, og sikre felles forståelse)

Oppfordret av Viken fylkeskommune til å søke om støtte

FRAMOVER SAMMEN

Prosjekt «Organisere og styrke næringsutviklingen i nye Ringeriksregionen»

Desember
2020

Rammesøknad på kr 1 150 000,-

«Framover sammen»

Fra 1. januar 2021 blir Ringeriksregionen utvidet med to kommuner og vil da omfatte Hole, Jevnaker, Krødsherad, Modum og Ringerike kommune. «Framover sammen» er et prosjekt med mål om hvordan vi sammen kan styrke næringsutviklingen gjennom samhandling for å skape flere arbeidsplasser og høyere verdiskapning i Ringeriksregionen. Prosjektet bygges opp med flere konkrete tiltak som alle virker sammen mot et felles mål. Prosess, samarbeid og felles løft med langsiktig tenking er metoden for å nå målet.

Siden ny regionsammensetning først blir offisielt fra januar 2021, søker vi overordnet og ber om at vi kan konkretisere prosjektstyringsdokument i 2021. Vi ønsker reell medvirkning og involvering i de aktuelle kommunene og samarbeidsaktørene for å sikre god forankring og samhandling i regionsamarbeidet.

Mottok tilsagnsbrev 9. Desember 2020

FRAMOVER SAMMEN

Prosjekt «Organisere og styrke næringsutviklingen i nye Ringeriksregionen»

Desember
2020

- Revidere næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen
- Gjøre aktiviteter som samler regionen knyttet til næringsutviklingsarbeid
- Medvirkningsarrangementer
- Vertskapsattraktivitet
- Prosesstøtte
- Følge opp/operasjonalisere kunnskapsgrunnlag/undersøkelser knyttet til Ringeriksregionen:
 - Regionale klynger og nettverk – Ringeriksregionen 2021
 - Covid 19 undersøkelse med anbefalinger

Hva skal vi?

Tiltak	Hva	2021	2022	SUM
Revidere næringspolitisk strategi for ny Ringerikeriksregion	Litteraturstudie Datainnsamling Bearbeiding datainnsamling Analyser Konklusjoner og strategier	500 000		500 000
Øke integrasjonen og samhandling mellom kommunene Tilpasses koronarestriksjoner	Blir et pågående arbeid hvor vi holder fysiske møteplasser med integrasjon og samhandlingsaktiviteter. (Eventuelt digitale møter) - Foredragsholdere - Møtemateriell	100 000	100 000	200 000
Medvirkningsarrangementer Tilpasses koronarestriksjoner		100 000	100 000	200 000
Regionalt klyngeprosjekt	Iverksette detaljert prosjekt og oppgaveplan basert på funnene fra forprosjekt « Regionale klynger og nettverk – Ringeriksregionen 2021»		200 000	200 000
Vertskapsattraktivitet -Øke tilfanget og beholde talenter -Tydeliggjøre regionens unikhet -Hønefoss en vekstmotor for kommunene rundt -Tilgjengelighet og synlighet av næringsarealer	Tiltak vil bli tydeliggjort i oppdatert prosjektplan 2021	200 000	200 000	400 000
Prosesstøtte	Ekstern bistand	400 000	400 000	800 000
SUM		1 300 000	1 000 000	2 300 000

Forslag finansiering (må justeres og forankres når vi ha

	2021	2022	SUM
Viken fylkeskommune	575 000	575 000	1 150 000
Kommunene egeninnsats/kapital*	350 000	350 000	700 000
Næringsforeninger **	50 000	50 000	100 000
Næringsaktører	50 000	50 000	100 000
USN – egeninnsats/partnerskap	100 000	100 000	200 000
Utviklingsaktører egeninnsats	25 000	25 000	50 000
SUM	1 300 000	1 000 000	2 300 000

*Kommuner: egeninnsats/kapital: Kvalifisert gjeting er at kommunenes egeninnsats/kapital i praksis vil bli høyere

**Næringsforeninger: egeninnsats/kapital (kr 50`per år per næringsforening)

FRAMOVER SAMMEN

Prosjekt «Organisere og styrke næringsutviklingen i nye Ringeriksregionen»

Desember
2020

3.1 Styringsgruppe

Regionordfører Ringeriksregionen (leder av SG)
Rådmenn/kommunedirektører
Næringslivsrepresentanter
Instituttleder handelshøyskolen, USN, Campus Ringerike

3.2 Prosjektgruppe

Medlemmer i regionalt næringssteam (en fra hver kommune)

- Nærings sjef i Ringerike kommune tar på seg prosjektlederjobben inntil nytt prosjektstyringsdokument er ferdig utarbeidd.
- Campuskontakt USN Campus Ringerike
- Næringsforeninger (2 representanter)
- Krødsherad utpeker en representant fra privat næringsliv

3.3 Delprosjekter

Vil bli fylt inn i oppdatert prosjektstyringsdokument

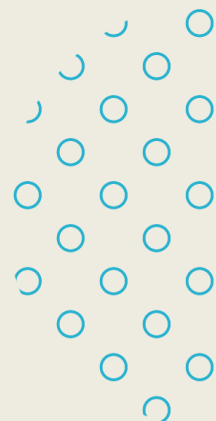
3.4 Medvirkning

Vi har god erfaring med medvirkning gjennom ressursgrupper og medvirkningsarenaer, noe vi kommer til å foreslå som metode inn i prosjektet. Vi arrangerer frokostmøter, verksteder og digitale møter – godt oppmøte. Vi ser også for oss å arrangere en større konferanse med bred deltagelse for å sikre medvirkning og god integrering. Tema må utarbeides i prosjektet.

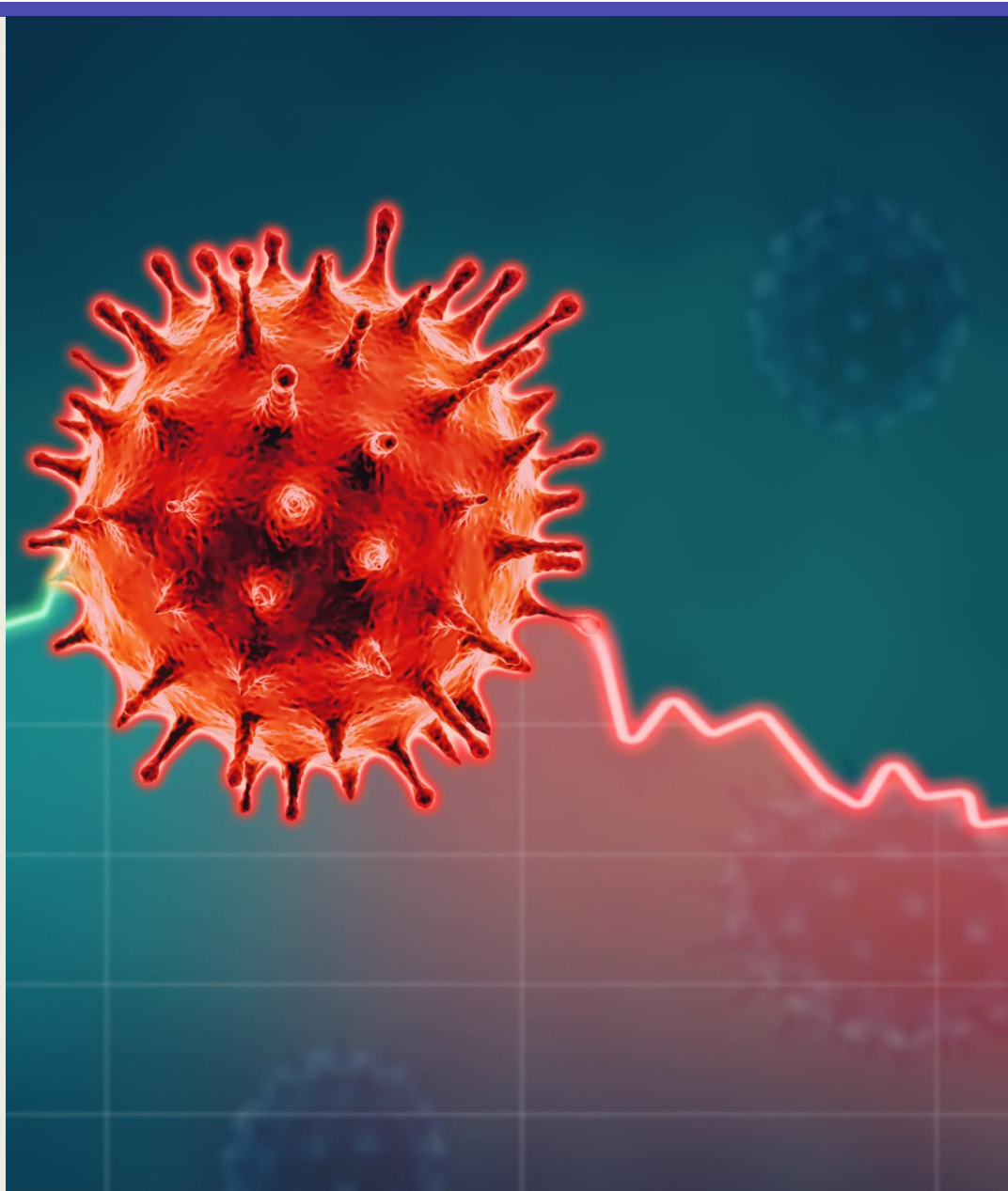

RINGERIKSREGIONEN GJENNOM COVID-19

TRUSLER, MULIGHETER OG VEIEN VIDERE

Ulas Burkay, PhD
Steinar Aasnæs
Ajmal Hafez, PhD

- Hvordan vil COVID-19 pandemi påvirke vekst i Ringeriksregionen?
Hvilke trusler og muligheter ligger foran?
 - Hvordan påvirkes norsk økonomi og små og mellomstore bedrifter generelt?
 - Hvilke respons og adaptasjonsevne ser vi i norsk næringsliv, på veien mot normaltilstanden etter COVID-19 pandemien?
 - Hvor robust er bedriftenes finans og forsyningskjedestrukturer for å håndtere konsekvensene av COVID - 19?

Raskere endring i retning av grønn og digital økonomi

- Negativ vekst i 2020 men økt likviditet: De største økonomiene i verden har finansiert de virkemidlene gjennom å øke gjelden mens Norge har dratt veksler på sine finans reserver
- Den vestlige verden og Norge vil bevege seg raskere mot grønnere, digitalisert økonomiske modeller
- Økt pengemengde i økonomien medfører at bedriftene må utvikle nye forretningsmodeller og produkter. Dette er nødvendig for å skape den økonomiske veksten som er avgjørende for å ha evne til å tilbakebetale de låneopptakene som er foretatt for å finansiere virkemidler gjennomført under CORONA - 19

Distrikts-Norge og Ringerike vil raskere redusere sin konkurransevne

- Større bedrifter har bedre forutsetninger for å takle den nødvendige omstillingen ved å jobbe annerledes og lære nye metoder
- Bedrifter i Distrikts – Norge har mindre strategisk og digital adaptasjonsevne enn bedrifter, på samme størrelse, fra storby regioner
- Det betyr ikke at regionen ikke er flink til å utføre, vi er ikke flink til å adaptere oss til endret markedsforhold

Ingen tegn til økt befolkning i regionen, på kort sikt

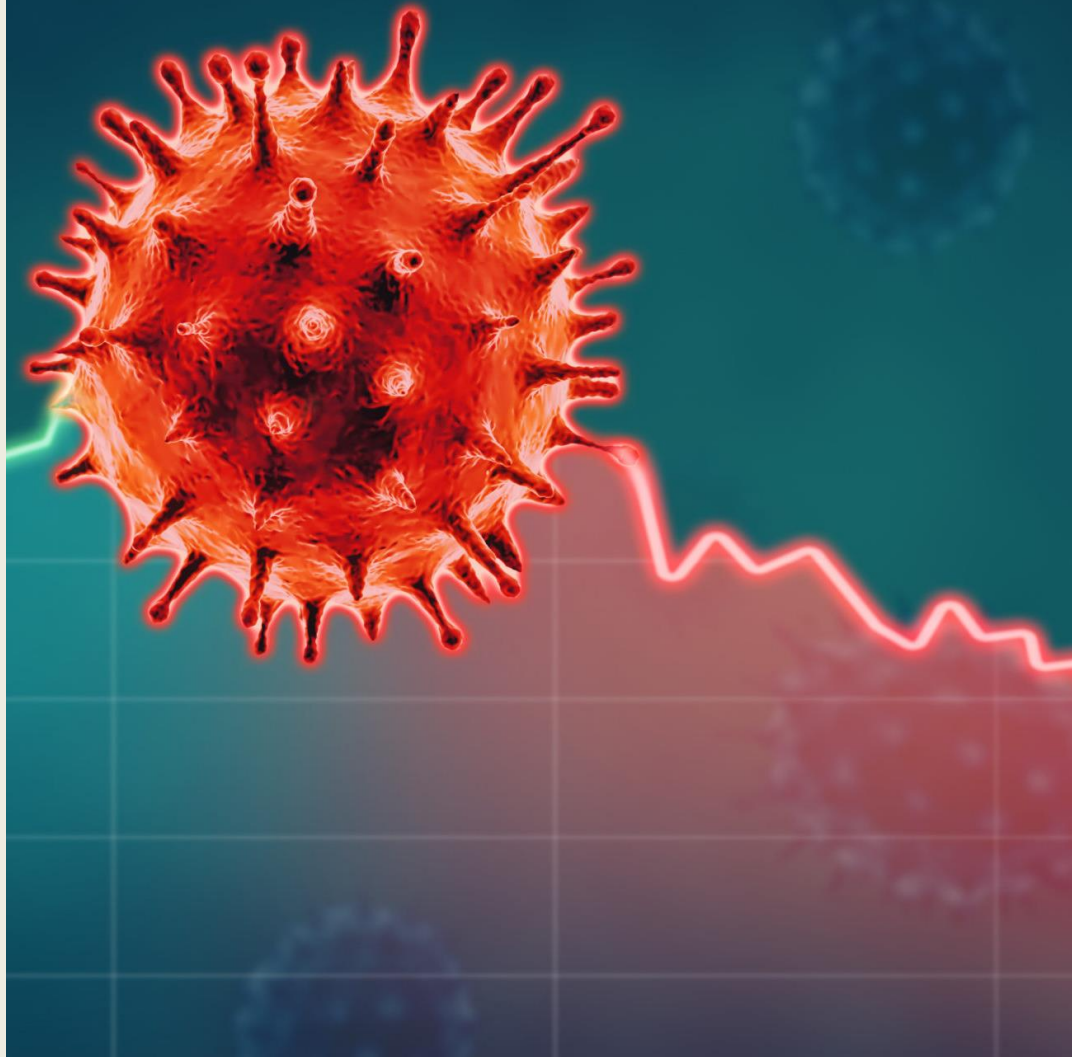
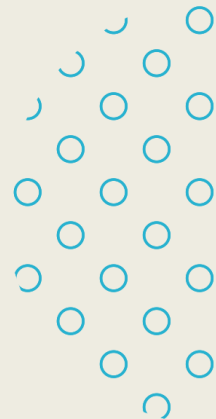
- Personer bosatt i Oslo og Bærum ønsker ikke å flytte ut fra urbaniserte områder, selv om de bruker hjemmekontor
- Entreprenørene søker etter økosystemer og inkubatorer har tilgang til kunnskap / universitetsmiljø, investorer, og nye teknologi

Klynger og nettverk (2021)

Kunnskapsgrunnlag med anbefalinger om hvordan
Ringeriksregionen skal legge til rette for handlekraftige
klyngedannelser

Steinar Aasnæs, Universitetslektor
Ulas Burkay, PhD
Martha Clabby Kjørseth, Universitetslektor
Bjørn Solheim, Universitetslektor

- Hvilke typer 'klynger' vil være mest ønskelig å etablere i regionen og som i størst grad vil bidra til ønsket næringsutvikling
- Hvilke styrker og muligheter for klyngedannelse har vi i regionen
- Hvilke regionale svakheter og trusler for klyngedannelse har vi i regionen handlekraftige klyngedannelser.
- Er de overordnede ressurser og prosesser tilstrekkelig for bygge opp under ønsket klyngedannelse i regionen
- Hvilke hovedinteressenter har vi i regionen for aktuell klyngedannelse

- Midler bevilget fra midler avsatt til «Ordningen for styrket posisjon i kommuneregionene i Buskerud»
- Rammesøknad (oppdatert styringsdokument 1. kvartal 21)
- Viken fylkeskommune medlem i styringsgruppen
 - Bjørn Siem Knudsen
- 75% av tilskuddet utbetalt til Ringeriksregionen
- Restbeløp utbetales når Viken mottar rapport og revidert regnskap

- Frist for rapportering er 20.12.2022
- Midlene forutsettes nyttet til formål og tiltak angitt i søknaden
- Tilskuddet kan maks utgjøre 50% av samlet prosjektsøknad
- Endringer skal meldes og godkjennes av Viken fk
- Krav til regnskap
 - God økonomistyring
 - Revisorgodkjent regnskap

Forslag til vedtak:

1. Interkommunalt politisk råd for Ringeriksregionen for Ringeriksrådet vedtar å starte opp prosjekt «Framover sammen» - et prosjekt for å organisere og styrke næringsutviklingen i nye Ringeriksregionen.
2. Rådet vedtar å bidra med kr. 700.000 i prosjektet fordelt over to år, med denne kostnadsfordeling:

	Andel	2021	2022	SUM
Hole kommune	350000*7000/61000	40 164	40 164	80 328
Jevnaker kommune	350000*7000/61000	40 164	40 164	80 328
Krødsherad kommune	350000*2000/61000	11 475	11 475	22 950
Modum kommune	350000*15000/61000	86 066	86 066	172 132
Ringerike kommune	350000*30000/61000	172 131	172 131	344 262
SUM		350 000	350 000	700 000

3. Oppdatert prosjektstyringsdokument presenteres for interkommunalt politisk råd for Ringeriksregionen før den sendes Viken fylkeskommune.

Avslutning og takk!

RINGERIKE
nærmest det meste

RINGERIKE
KOMMUNE